

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/193188,Zapal-znicz-na-grobie-Weterana-2023.html>
01.05.2024, 09:48

31.10.2023

„Zapal znicz na grobie Weterana” - 2023

W okresie kiedy nasze myśli biegną do tych, którzy odeszli, zazwyczaj naszych krewnych, dobrym zwyczajem jest to, że pochylamy się nad grobami zaniedbanymi, często pozbawionymi już opieki. W ramach akcji „Zapal znicz na grobie Weterana”, na Cmentarzu Bródnowskim (Bródzieński) w Warszawie, Dyrektor BUWiM Adam Siwek zapalił ognie pamięci na jedenastu grobach weteranów, aby okazać szacunek i pamięć bohaterom narodowym. Akcja ta jest aktem hołdu wobec tych, którzy poświęcili się walce za wolność ojczyzny.

W mogiłach spoczywają weterani walk o wolność i niepodległość Polski. Dziś są dla nas symbolem patriotyzmu, poświęcenia i odwagi. Ich dziedzictwo przypomina nam, jak cenna jest wolność i jak ważne jest kontynuowanie walki o jej zachowanie.

Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN zaangażowane jest w kultywowanie pamięci o tych, którzy walczyli i cierpieli za niepodległą i suwerenną Polskę, a po wojnach wrócili do cywilnego życia, często nie otrzymując należnego uznania i szacunku. Co roku udzielane są dotacje celowe oraz przyznawane świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów sprawowania opieki nad grobami weteranów w myśl ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.

Prowadzona przez Instytutu Pamięci Narodowej ewidencja obejmuje groby weteranów znajdujące się zarówno na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza jej granicami. Do grobów weteranów zaliczać się mogą mogiły osób walczących o odzyskanie niepodległości Polski lub w obronie niepodległości i granic suwerennej RP, biorących udział w wojnach, działaniach zbrojnych i niepodległościowych oraz powstaniach narodowych w okresie od 1768 r. do 1963 r. A także groby funkcjonariuszy cywilnych władz powstań narodowych, administracji podziemnego Państwa Polskiego w okresie wojny 1939-1945, członków władz i Rządu RP na uchodźstwie w latach 1939 - 1990, podziemnych niepodległościowych organizacji cywilnych w latach 1945 - 1956.

Obecnie ewidencja obejmuje blisko 7000 miejsc spoczynku tych, którzy swoją postawą oraz walką o niepodległą i suwerenną Ojczyznę walnie przyczynili się do wyzwolenia Narodu Polskiego. Z tygodnia na tydzień te liczby stale rosną.

W kultywowaniu pamięci leży nasza siła, nasza tożsamość i nasza więź z przeszłością. To hołd składany nie tylko zmarłym, ale także przyszłym pokoleniom. To dziedzictwo, które niesie ze sobą mądrość i uczy nas szacunku wobec tych, którzy przeszli przed nami. Pamięć o zmarłych jest źródłem inspiracji do tworzenia lepszej przyszłości i budowania na ich fundamentach.

„Zapal znicz na grobie Weterana” – fot. MN/BUWiM

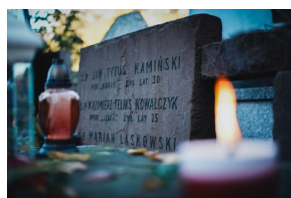
„Zapal znicz na grobie Weterana” – fot. MN/BUWiM

„Zapal znicz na grobie Weterana” – fot. MN/BUWiM

„Zapal znicz na grobie

„Zapal znicz na grobie

„Zapal znicz na grobie

Weterana" - fot.
MN/BUWIM

„Zapał znicz na grobie
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

Weterana" - fot.
MN/BUWIM

„Zapał znicz na grobie
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

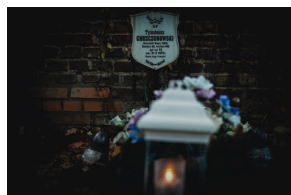
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

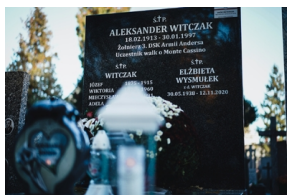
„Zapał znicz na grobie
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

„Zapał znicz na grobie
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

„Zapał znicz na grobie
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

„Zapał znicz na grobie
Weterana" - fot.
MN/BUWIM

Weterani walk o wolność i niepodległość Polski, na których grobach Dyrektor Adam Siwek zapalił znicze:

Tadeusz Baltazar Buller (kwatery 38C, rząd I, miejsce 17)- uczestnik wojny polsko-bolszewickiej, wojny obronnej 1939 r., żołnierz Polskich Sił Zbrojnych. Urodzony 6 sierpnia 1903 r. w Warszawie, zm. 23 grudnia 1949 r. w Warszawie.

W czasie wojny polsko bolszewickiej jako ochotnik brał udział w bitwach pod Hrubieszowem, Zamościem i Mokrą. Od października 1924 r. odbywał służbę wojskową w 10 Pułku Ułanów Litewskich, a następnie pracował jako kierowca. W 1939 r. wziął udział w obronie Ojczyzny służąc w 3 Baonie Pancernym. Następnie przez Rumunię i Francję przedostał się do Anglii, gdzie w lipcu 1940 r. przydzielony został jako kierowca czołgu do 1 Baonu Czołgów, późniejszego 1 Pułku Pancernego (PSZ), z którym wziął udział w walkach wojsk alianckich w Europie Zachodniej. W październiku 1944 r., podczas walk w Holandii, został poważnie ranny i trafił do szpitala. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

Tymoteusz Chrzczonowski (kwatery PMB 1-83) - uczestnik polsko-bolszewickiej. Żołnierz Armii Krajowej i uczestnik Powstania Warszawskiego o ps. „Feliks", „Joachim", ur. 24.01.1900 roku w Pułtusku, zmarł 21.10.1971 r. Syn Piotra i Dominiki.

Od początku 1919 r. przebywa w Warszawie, gdzie wstępuje do Wojska Polskiego. Bierze udział w wojnie polsko- bolszewickiej 1919-1920. W sierpniu 1920 r. ranny w bitwie pod Radzyminem. Po demobilizacji w latach 1920-1927 studiuje na Wydziale Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. W roku 1942 wstąpił do PPS-WRN (Polska Partia Socjalistyczna - Wolność, Równość, Niepodległość), gdzie był oficerem organizacyjnym w Komendzie Okręgowej OW PPS (Oddziałów Wojskowych Powstańczego Pogotowia

Socjalistów) - Warszawa Podmiejska. W Powstaniu Warszawskim należał do Armii Krajowej - Grupa "Północ" - odcinek "Kuba" - "Sosna" - batalion KB "Nałęcz". W sierpniu 1946 r. Adam Obarski zaproponował mu włączenie się do działalności konspiracyjnej. Jego zadaniem była organizacja komórek terenowych w dawnych okręgach PPS-WRN Warszawa i Warszawa Podmiejska. Mieszkał w Warszawie przy ul. Chełmińskiej. Zatrzymany przez funkcjonariuszy UB 19 stycznia 1947 r. i uwięziony.

Szczegółowy biogram ww. osoby znajduje się w publikacji „Konspiracja i Opór społeczny w Polsce 1944-1956” (biogram autorstwa dr Marka Gałęzowskiego).

Klara Dolniak-Nowacka (43C, rząd 3, grób 9) - żołnierz Związku Waki Zbrojnej, ur. 15 maja 1911 r. w Poznaniu, zm. 4 listopada 1981 r. w Warszawie.

Od 13 roku życia działała w poznańskiej drużynie harcerskiej „Marcelinek”. Pod koniec sierpnia 1939 r. dostała wystawioną przez Pogotowie Harcerskie kartę mobilizacyjną do punktu sanitarnego w Poznańskiej dzielnicy Wilda. Po wkroczeniu Niemców do Poznania, rozpoczęła działalność konspiracyjną pod. dow. Witolda Verbno-Łaszczyńskiego w strukturach ZWZ jako kurierka-łączniczka wywiadu. W 1940 r. podjęła pracę w sklepie z galanterią męską, w listopadzie tego samego roku otrzymała pracę w urzędzie policji, gdzie zajmowała się przeliczaniem kart meldunkowych. Informacje zdobyte w urzędzie wykorzystywała w działalności konspiracyjnej, ostrzegając osoby zagrożone aresztowaniem. Szczególnie mocno zaangażowana była w akcję „Dorsze”, polegającą na pomocy alianckim więźniom zbiegłym z niemieckich obozów. W marcu 1942 r. została aresztowana przez Gestapo, a następnie osadzona w Forcie VII w Poznaniu, gdzie poddawana była brutalnemu śledztwu. W wyniku procesu, w którym oskarżona była wraz z grupą osób o pomoc w ucieczce 9 osób, skazana została 13 lipca 1942 r. przez niemiecki sąd (Sondergericht) na 3 lata więzienia. Był to najłagodniejszy wyrok, spośród 9 oskarżonych osób 7 osób zostało skazanych na karę śmierci, a jedna na 6 lat więzienia. Zasądzony wyrok odbywała w więzieniu w Fordonie, skąd podczas ewakuacji więzienia w styczniu 1945 r., udało się jej zbiec z transportu. Po wojnie zamieszkała w Warszawie, gdzie pracowała jako księgowa oraz jako instruktorka w hufcu Praga Południe.

Stefan Karol Głodkiewicz (kwatery 62C, rząd 6, grób 22) - s. Jana i Aleksandry z d. Zieleniewskiej -ur. 21 kwietnia 1913 r. w Mińsku Litewskim, zm. 24 marca 1984 r. w Warszawie.

Żołnierz AK ps. „Dąbrowa”. Walczył w powstaniu warszawskim w szeregach 2 kompanii Zgrupowania „Żubr” II Obwodu Warszawskiego Okręgu AK („Żywiciel”).

Jan Gryczman (kwatery 6 I, rząd 6, grób 9) - ur. 10.11.1900 r. w Przeworsku, uczestnik kampanii wrześniowej 1939 r., obrońca Westerplatte.

Na Westerplatte przybył w stopniu chorążego. W czasie obrony był zastępcą dowódcy palcówki „Prom” w pierwszej fazie, a następnie wartowni nr. 1. Był ranny. Z Westerplatte przewieziony do obozu w Austrii w Alpach, potem do Woldenbergu (dziś Dobiegiew). Po

wyzwoleniu w marcu 1945 r. stanął przez komisją rejestrującą oficerów Armii Polskiej powracających z niemieckich obozów jenieckich. Jan Gryczman zmarł w 1985 r.

Por. Jan Tytus Kamiński ps. „Korab”, ppor. Kazimierz Feliks Kowalczyk ps. „Jeleń”, ppor. Marian Laskowski ps. „Marek” (12D-6-3/4/5) – żołnierze Armii Krajowej polegli 6 maja 1944 r. w trakcie akcji na niemieckie składy na Polach Mokotowskich w przypadkowym starciu z niemiecką żandarmerią przy ul. Polnej.

Stanisław Popiołek (kwatery 2A-1-18) – ur. 13 marca 1895 r. w Warszawie, zm. 4 lutego 1971 r. w Warszawie, żołnierz Legionów Polskich, uczestnik wojny polsko-ukraińskiej oraz II wojny światowej.

Po ukończeniu nauki w 1914 r. rozpoczął pracę zawodową, początkowo na kolei, a następnie jako nadzorca robót publicznych. 14 czerwca 1917 r. wstąpił do 3 Pułku Piechoty Legionów. Brał udział w walkach na froncie wschodnim, w tym w bitwach pod Rarańczą i Kaniowem. Po krótkiej niewoli powrócił do Warszawy, gdzie wstąpił do I Warszawskiego Batalionu Piechoty, z którym udał się na front ukraiński, gdzie walczył pod Rawą Ruską, Bełzem, Lwowem. Ciężko chory, w lutym 1919 r. przebywał w Szpitalu Ujazdowskim w Warszawie, a po jego opuszczeniu został skierowany do służby w Dowództwie Okręgu Generalnego w Warszawie. We wrześniu 1921 r. został uznany za niezdolnego do dalszej służby wojskowej i jako inwalida wojenny zdemobilizowany w stopniu starszego sierżanta. W grudniu 1939 r. wstąpił do konspiracyjnej organizacji Polski Związek Wolności, w którym został kierownikiem powielarni oraz komendantem dzielnicy Praga-Michów. W prowadzonej w swoim mieszkaniu drukarni drukował komunikaty PZW, czasopisma „Głosy Pracy”, „Polska Idzie”, „Kilof”, a także skierowane do żołnierzy niemieckich materiały akcji „N”. w 1942 r. po podporządkowaniu struktur PZW Armii Krajowej tworzy oddział dywersyjny. W czasie powstania warszawskiego brał udział w walkach o Poczta Główną i PAST-ę, a następnie został oficerem łącznikowym por. Antoniego Szadkowskiego, byłego komendanta PZW. Po wojnie w latach 1946-47 pracował w Związku Ociemniałych Żołnierzy, działał w Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację. W latach 1949-55 rozpracowywany przez Wydział III Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. Zmarł w Warszawie 4 lutego 1971 r.

Izabella Sołłohub ps. „Elsinoe”, z domu Trzaskowska (kwatery 83D, rząd 5, numer 19) – urodziła się 6 listopada 1923 roku w Tomaszowie Mazowieckim. Córnica Bolesława i Stanisławy z domu Lendo 1. Chodziła do szkoły podstawowej i gimnazjum w Końskich, które ukończyła w 1946 roku. Ukończyła kurs podchorążych piechoty w 4 kompanii II batalionu 3 pułku piechoty leg. AK i została mianowana na kaprała podchorążego, z dniem 15 sierpnia 1944 r. Należała do Armii Krajowej w okresie od września 1942 roku do maja 1944 roku. Służyła w 2 Pułku Piechoty, w stopniu plutonowy -podchorąży, w Okręgu Radomsko-Kieleckie. Nosiła pseudonim „Elsinoe”. Jej dowódca był ppł. Antoni Heda ps. „Szary”. W Armii Krajowej pełniła funkcję łączniczki i kolportowała tajną prasę. W 1948 roku rozpoczęła studia wyższe we Wrocławiu. Następnie wyjechała do Szwecji, a potem do USA, gdzie mieszkała aż do śmierci.

Wyszła za mąż za Edmunda Sołłohuba, żołnierza II Korpusu. Mieli 2 synów.

Odnaczona: Krzyżem Walecznych za udział w uwalnianiu więźniów- odznaka żołnierza Samodzielnej Brygady Kieleckiej WiN , Odznaką Pamiątkową „Akcji Burza”, oraz Odznaką żołnierzy AK oddz. Partyzanckiego „Szaracy”.

Zmarła 3 marca 2013 roku w Stanach Zjednoczonych. Rodzina sprowadziła prochy do Polski. Spoczywa w mogile rodzinnej.

Tadeusz Szczurowski (kwatery 75 C, rząd II, grób 1) – ur. 5.04.1923 r. w Bydgoszczy, uczestnik wojny obronnej 1939 r. oraz Powstania Warszawskiego. We wrześniu 1939 r. jako harcerz 28 Bydgoskiej Drużyny harcerskiej wziął udział w obronie miasta. Po wysiedleniu z Bydgoszczy wyjechał do Warszawy, gdzie kontynuował naukę w gimnazjum oraz zaczął pracę zarobkową w różnych zawodach m.in. jako elektrotechnik, konwojent w rzeźni. W 1944 r. bierze udział w Powstaniu Warszawskim pod pseudonimem „Marynarz” w szeregach 104 kompanii Związku Syndykalistów w zgrupowaniu „Róg”, a po jego upadku przebywa w Piotrkowie Trybunalskim.

Po wojnie wraca do Bydgoszczy, gdzie wstępuje w marcu 1945 r. do Milicji Obywatelskiej (Wydział Śledczy KW MO Bydgoszcz), z której zostaje zwolniony na własną prośbę 14 września 1945 r.

Od 1946 r. Szczurowski jako zawodnik Bydgoskiego Klubu Sportowego „Polonia” zaczyna brać udział w wyścigach żużlowych. W 1949 r. przenosi się do Warszawy, gdzie reprezentuje barwy klubu Budowlani Warszawa oraz zaczyna startować w innych dyscyplinach motorowych. Na początku lat 50-tych zostaje motocyklowym rajdowym mistrzem Polski.

Tadeusz Szczurowski zmarł 27.08.1953 r. (mając 30 lat). Spoczywa w mogile rodzinnej.

Piotr Umiński (kwatery 66 C, rząd 2, grób 6-7)– uczestnik powstania warszawskiego, urodzony 26.06.1907 r.

W 1937 r. uzyskał stopień porucznika rezerwy. W latach 1937-1939 był komisarzem policji w Sosnowcu, Warszawie, a następnie kierownikiem komisariatu w Toruniu i jednocześnie aplikantem sądowym. We wrześniu 1939 r. nie dotarł do wyznaczonego punktu mobilizacyjnego we Włodzimierzu Wołyńskim. W czasie okupacji należał do konspiracyjnej organizacji wojskowej Kadra Polski Niepodległej, w której pełnił funkcję szefa wyszkolenia konspiracyjnych podchorążówek. Brał udział w powstaniu warszawskim jako dowódca kompanii żandarmerii I Obwodu Śródmieście AK pod pseudonimem Mazur. Awansowany do stopnia kapitana. Po powstaniu przebywał w niewoli niemieckiej w oflagu VII A Murnau. Po powrocie do Polski w 1945 r. pracował w różnych przedsiębiorstwach państwowych.

Członek PPS, a następnie PZPR. Wyrzucony z partii w 1950 r. W tym samym czasie uwięziony na kilka miesięcy w areszcie śledczym MBP na ul. Koszykowej.

Piotr Umiński zmarł w 21.03.1970 r. r. w wieku 67 lat.

Aleksander Witczak (11D-4-23) – ur. 18.02.1913 r. w Warszawie. Syn Józefa i Wiktorii z domu Kąkol.

W latach 1940-1942 był więziony w ZSRR. 28.03.1940 roku wstąpił do 2 Korpusu Polskiego. Służył w 3. Dywizji Strzelców Karpaccich. Walczył w kampanii włoskiej. Do Polski wrócił w 1945r. Zmarł 30.01.1997 r.